

o. Thomas Keating, O.C.S.O

METODA KONTEMPLATIVNE MOLITVE

Prijevod s engleskog jezika: Andreja Catinelli, prof.

U članku *Metoda kontemplativne molitve*¹ o. Thomas Keating odgovara na prigovore² koji se odnose na kontemplativnu molitvu te daje sljedeća pojašnjenja.

1. **Kontemplativna molitva³ tradicionalni je oblik kršćanske molitve ukorijenjen u Svetom Pismu i utemeljen na monaškom nasljeđu lectio divina (božansko čitanje). Kontemplativna molitva ne bi se smjela brkati s transcendentalnom meditacijom, odnosno hinduističkim i budističkim metodama meditacije. Kontemplativna molitva nije New Age tehnika.**

Kontemplativna molitva ukorijenjena je u Božjoj riječi, odnosno u Svetom Pismu i u osobi Isusa Krista. Danas se javlja pokušaj obnavljanja kršćanske kontemplativne tradicije koja nam je prenesena u kontinuitetu od svetoga Pavla. On piše o intimnom poznavanju Krista koje dolazi kroz ljubav.

¹ Članak je preuzet sa stranice <http://www.contemplativeoutreach.org>

² Ne postoji suvremeni učitelj kontemplacije koji se nije susreo s nerazumijevanjem ili osudom sredine zbog afirmacije kontemplativne molitve. Stoga se Keating očitovao kako bi pobliže objasnio da je kršćanska kontemplacija najveće zaboravljeno blago Crkve.

³ Thomas Keating upotrebljava pojam *centrirajuća molitva* (eng. Centering Prayer), no mi ćemo koristiti izraz *kontemplativna molitva* koji je uvriježen u hrvatskom jeziku (op. ur.)

Zamisao kontemplativne molitve je da pripremi istinite nasljedovatelje Krista za kontemplativnu molitvu u tradicionalnom smislu u kojem su duhovni pisci shvaćali taj izraz tijekom prvih šesnaest stoljeća kršćanstva. Ovu tradiciju sabrao je sv. Grgur Veliki krajem šestog stoljeća. On opisuje kontemplaciju kao spoznaju Boga protkanu ljubavlju. Za Grgura, kontemplacija je istovremeno bila plod razmatranja Božje riječi u Svetom Pismu i dragocjeni Božji dar. On kontemplaciju naziva „počivanje u Bogu“. U ovom „počivanju“ svijest i srce ne tragaju toliko za Bogom koliko počinju doživljavati, odnosno „kušati“ ono za čim su tragali. To stanje nije ukidanje svake djelatnosti, nego ograničavanje mnogih djela i razmatranja na jednu radnju ili misao da bi se održala spremnost pojedinca na Božju prisutnost i djelovanje.

2. Kontemplativna molitva ne „prazni um“ i ne „isključuje ostale oblike molitve“. Kontemplacija nije „tehnika“ koja automatski stvara „mistiku“ ili sredstva „za postizanje promijenjenog stanja svijesti.“

Važno je shvatiti da se kontemplativna molitva ne smije brkati s određenim istočnjačkim tehnikama meditacije kao što je transcendentalna meditacija. Korištenje svete riječi u kontemplativnoj moliti nema određeni smirujući učinak pripisan mantri transcendentalne meditacije, niti je sveta riječ prijenosno sredstvo koje vodi do duhovne razine nečijeg bića kao u transcendentalnoj meditaciji. Ne postoji uzročno-posljedični odnos između korištenja svete riječi i postizanja nekog promijenjenog stanja svijesti. Sveta riječ je tek simbol unutarnjeg pristanka volje pojedinca na Božju prisutnost i djelovanje koje se temelji na vjerovanju u nauk o Božjem prebivanju u nama. Sveta riječ jednostavno je sredstvo za ponovno potvrđivanje naše prvobitne namjere na početku našeg molitvenog razdoblja da budemo u Božjoj prisutnosti i da se predamo Božjem djelovanju kada nas privuče neka druga misao, osjećaj ili dojam. Kroz trajanje kontemplativne molitve ljudska namjera prevladava, stoga je potrebno pokretanje naše volje da pristane na Božju namjeru, a to je za nas kršćane priopćavanje božanskog života. Dakle, za razliku od transcendentalne meditacije, kontemplativna molitva je osoban odnos sa Bogom, a ne tehnika.

3. Cilj kontemplativne molitve je produbljivanje teoloških vrlina vjere, ufanja i ljubavi te razvijanje metode *lectio divina*, najstarije kršćanske metode koja vodi do kontemplacije.

U suštini kontemplativna molitva predstavlja istovremeno dvije stvari. Prvo, kontemplacija produbljuje naš osobni odnos s Kristom koji se razvija kroz razmatranje Svetog Pisma. Drugo, kontemplacija je metoda oslobađanja sebe od navezanosti koje sprečavaju razvoj kontemplativnog odnosa i razvijanje teoloških vrlina vjere, ufanja i ljubavi. Kontemplacija smanjuje sklonost pretjeranoj aktivnosti u molitvi i pretjeranoj ovisnosti o pojmovima kako bi se došlo do Boga. Ukratko, ona smanjuje prepreke u nama, posebice sebičnost, da bi na taj način postali osjetljivi na nježna nadahnuća Duha Svetoga koja vode do jedinstva s Bogom.

Ovaj oblik molitve prvo su iskusili i poučavali pustinjski oci Egipta, Palestine i Sirije, uključujući Evagrija Pontskog, Ivana Kasijana i sv. Ivana Klimaka. Kontemplacija ima predstavnike u svakom razdoblju. U otačko doba kontemplaciju predstavljaju sv. Augustin i sv. Grgur Veliki na zapadu, te Pseudo Dionizije i hesihisti na istoku. U srednjem vijeku kontemplaciju savjetuju sv. Bernard iz Clairvauxa, Vilim iz Saint Thierry-a, kartuzijanac Guido te rajnski mistici uključujući sv. Hildegardu, sv. Mechtildu, Meistera Eckharta, Ruysbroecka i Ivana Taulera. Kasnije se javlja pisac *Nasljeduj Krista* Toma Kempenac i engleski mistici 14. stoljeća Walter Hilton, Richard Rolle, Julijana iz Norwicha te pisac *Oblaka neznanja*. Nakon reformacije kontemplaciju afirmiraju karmelićani sv. Terezija Avilska, sv. Ivan od Križa i sv. Terezija iz Lisieuxa. Iz francuske škole kontemplativnih duhovnih pisaca dolaze sv. Franjo Saleški, sv. Ivana de Chantal i kardinal Berulle. U isusovačkoj školi kontemplacijom se bave oci Pierre de Caussade, Luis Lallemant i Jean Surin. Kontemplaciju također preporučuju benediktinci Augustine Baker i John Chapman, dok se njome intenzivno bave i moderni cisterciti Vital Lehodey i Thomas Merton.

Načini bavljenja kontemplativnom molitvom kroz stoljeća nazivani su različitim imenima u skladu sa različitim oblicima koje su preuzeli učitelji kontemplacije. Stoga smo za kontemplaciju naslijedili razne nazive kao što su molitva vjere, molitva srca, čista molitvu, molitva jednostavnosti, molitva jednostavnog štovanja, molitva sabranosti, aktivna sabranost, aktivna tišinu i stečena kontemplaciju. U naše vrijeme različiti crkveni redovi, a osobito isusovci, franjevci i bosonogi karmelićani poduzeli su nekoliko inicijativa da obnove kontemplativno usmjerenje svojih osnivača i podijele njihovu duhovnost s laicima. Metoda kontemplativne molitve još je jedan pokušaj da se predstavi učenje ranijih vremena u obnovljenom obliku te da se kontemplacija učini dostupnim običnim ljudima koji žude za dubljim molitvenim životom i sistemom potpore kako bi ga održali.